

LİTVANYA YATIRIM PROFİLİ

2024

VİLNİUS TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Gökhan KARACA

Ticaret Müşaviri

İçindekiler

A. LİTVANYA'DA İŞ ORTAMI	3
1. İş Ortamı.....	3
a. İş Ortamına İlişkin Genel Göstergeler.....	3
b. Şirket Kurulumuna İlişkin Mevzuat	4
i. Şirket Kurmak	4
ii. Şube Açmak	10
iii. Temsilcilik Açmak	10
iv. Şirket Feshi.....	11
c. Vergi Uygulamaları	12
Genel	12
Vergi İdaresi.....	12
Beyanname	13
Muhasebe Kayıtları	13
Verginin Hesaplanması	14
Amortisman	16
Diğer Hükümler.....	16
Vergiden Muafiyet.....	16
Diğer Vergiler.....	17
d. Sosyal Güvenlik Uygulamaları.....	18
2. Potansiyel Yatırım Alanları.....	18
B. YABANCI YATIRIM MEVZUATI VE YATIRIM TEŞVİKLERİ	19
1. Yabancı Yatırımlara İlişkin Ülke Mevzuatı	19
a. Genel	19
b. Yabancı Sermayeye Yönelik Kısıtlamalar	19
i. Yabancıların Gayrimenkul Edinmeleri	19
ii. Yabancı Sermayeli Şirketlere Uygulanan Ayrımcılıklar.....	20
Şirket Kuruluşunda Ayrımcılık	20
Vergi Hukukunda Ayrımcılık	20
Yabancıların Serbest Dolaşımı	20
2. Yatırım Teşvik Mevzuatı.....	21
C. LİTVANYA'DAKİ TÜRK YATIRIMLARI	22
1. Önde Gelen Yatırımlar ve Sektörler Hakkında Bilgilendirme	22
2. Türk Yatırımcıların Karşılaştıkları Sorunlar	22
D. LİTVANYA'DA DİĞER ÜLKELERİN YATIRIMLARI	23
E. YATIRIMCILAR İÇİN YARARLI BİLGİLER	24
1. Faydalı Linkler	24
2. Ulaşılabilecek Hukuk Bürolarına & Mali Danışmanlık Şirketlerine İlişkin Bilgiler.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

A. LİTVANYA'DA İŞ ORTAMI

1. İş Ortamı

a. İş Ortamına İlişkin Genel Göstergeler

Dünya Bankası tarafından en son 2020 yılında hazırlanan “Doing Business” raporunda, belirlenen göstergeler çerçevesinde, ülkelerin iş ortamı karşılaştırmalı olarak değerlendirilmektedir. Yeni Zelanda, Singapur ve Danimarka'nın sırasıyla en iyi ilk üçü oluşturduğu 2020 yılı Doing Business raporunda, Litvanya, bir önceki yıla göre 2 basamak yükselerek 190 ülke içerisinde 11. sırada yer almıştır.

Söz konusu raporda, ülkelerin iş yapabilme durumu (kolaylıkları/zorlukları) şirket kurmaktan elektrik teminine, vergi işlemlerinden inşaat izinlerine kadar 10 ana başlık altında incelenmektedir. Litvanya'nın en iyi sıralamayı, tapu işlemleri/mülkiyet kaydı başlığı altında, dünya genelinde 3'üncü olarak aldığı, anlaşılmaktadır. Sorumlu kamu kurumlarının mülkiyet kayıt işlemlerini dijital ortamda, şeffaf ve kolay bir şekilde sunmaları Litvanya'yı üst sıralara taşımıştır. Bundan başka, bir ticari uyuşmazlık halinde iş dünyasının muhatap olduğu dava sürecinde Litvanya 7'inci olarak yerini almıştır.

Görece olarak düşük performans göstererek listede geri sıralara düştüğü başlıklar arasında şirket tasfiyesi en önde gelmektedir. Tasfiye işlemlerinin halen etkin bir şekilde yürütülememesi sebebiyle listede ancak 89'uncu sırada yer alabilmiştir.

Elektrik temini için gerekli işlem sayısının yüksekliği ve istenen belgelerin fazlalığı sebebiyle Litvanya, bu alanda, genel sıralamadaki yerinin altında performans göstermiştir (15'inci sırada). Ayrıca, şirketlerdeki azınlık yatırımcıların haklarının korunması başlığı altında 37'inci sırada yer almıştır. Süreçlerin karmaşık olması ve hakların/sorumlulukların iyi tanımlanmaması, azınlık yatırımcıların korunması noktasında ülkenin düşük seviyede bir profil göstermesine sebep olmuştur.

Tablo 1: Doing Business 2020 raporunda ana başlıklar itibariyle Litvanya'nın durumu.

	Dünya Sıralam asındaki Yeri	Prosedür Sayısı	Gerekli Gün Sayısı	Maliyet (% kişi başına düşen gelir)
Şirket Kurma	34	4	5,5	0,5
İnşaat İzinleri	10	13	74	0,3
Elektrik Temini	15	3	82	38
Tapu/Mülkiyet Kayıtları	4	3	3,5	0,8 (taş. değ.)
Banka Kredisine Erişim	48	-	-	-
Azınlık Yatırımcının Korunması	37	-	-	-
Vergi Ödeme	18	-	-	-
Dış Ticaret İşlemleri	19	-	-	-
Ticari Uyuşmazlıkta Mahkeme Süreci	7	-	370	23,6 (davanın d.)
Şirket Tasfiyesi	89	-	2,3 (yıl)	15 (şirket değ.)

Kaynak: Doing Business 2020, Dünya Bankası

Ayrıca, the Heritage Foundation tarafından hazırlanan Ekonomik Özgürlük Endeksinde (2023 Index of Economic Freedom) Litvanya 20'inci sırada yerini almıştır. World Economic Forum tarafından her yıl yayımlanan Küresel Rekabetçilik Raporunda

(Global Competitiveness Report) 140 ülke içerisinde 40'inci olan Litvanya, Transparency International tarafından hazırlanan Yolsuzluk Algısı Endeksinde (Corruption Perception Index) ise 38'inci sırada yer almıştır.

b. Şirket Kurulumuna İlişkin Mevzuat

i. Şirket Kurmak

Son yıllarda, Litvanya'da şirket kurma işlemlerinin kolaylaştırılması ve hızlandırılması için önemli gayret sarf edilerek ticari hayata dinamizm kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu alanda kayda değer mesafe kat edilmiştir. Dünya Bankası tarafından yapılan değerlendirmede, Litvanya, şirket kurma işlemlerinde dünya genelinde, 34. sırada yer almıştır (Doing Business 2020 raporu). Buna göre, ülkede, yeni bir işe başlamak amacıyla şirket kurmak için 4 işlemin gerçekleşmesi gerekmekte ve bu işlemler 5,5 gün almaktadır.

Litvanya'da, çeşitli amaçlara hitap eden, sahip olunan haklar ile üstlenilen sorumlulukların değişiklik gösterdiği, birçok sermaye yapılarını ihtivan eden birbirinden farklı ticari şirketlerin kurulması mümkündür. Bu anlamda, kurulmak istenilen şirket türü belirlenmeden önce sermaye gerekliliği, düşünülen ticari faaliyetin çerçevesi, sorumluluk ilişkisi, ortaklık yapısı gibi temel hususların değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

Litvanya'da kurulabilecek şirket türleri aşağıda sıralanmaktadır.

- 1- Şahıs şirketi (II)
- 2- Genel Ortaklık (TUB),
- 3- Limited Ortaklık (KUB),
- 4- Küçük Ortaklık (MB),
- 5- Limited Şirket (UAB),
- 6- Anonim Şirket (AB),
- 7- Yabancı Şirketin Şubesi veya Temsilciliği,
- 8- Diğer
 - a. Kooperatif Şirket (KB),
 - b. Tarım Şirketi (ZUB).

Şahıs Şirketi (II)

Sadece gerçek kişi olan sahibi tarafından kurulabilen şahıs şirketinde, şirket sahibi ticari işletmenin bütün borçlarından şahsi olarak sorumludur. Dolayısıyla, şirketin kaynaklarının yeterli olmadığı durumlarda, şirket borçlarını kişisel varlıklarıyla karşılamalıdır. Herhangi bir minimum sermaye zorunluluğu yoktur. Tüzel kişiliği bulunmamaktadır.

Genel Ortaklık (TUB)

İki veya daha fazla gerçek ve/veya tüzel kişi tarafından kurulabilen genel ortaklık türü şirketlerin en önemli avantajlarından birisi, aksi istenmediği sürece, minimum sermaye zorunluluğunun bulunmamasıdır. Genel ortaklığın hayat bulabilmesi için bütün ortaklar tarafından imzalanmış, noter onaylı bir anlaşmanın mevcudiyeti şarttır. Anlaşma içerisinde, ortaklığın ismi ve merkezi, ortakların isimleri, ortakların hisseleri, işin türü ve

hisse devri gibi temel hususlara mutlaka yer verilmelidir. Ortakların tamamı şirketin borçlarından sınırsız ve müteselsilen sorumludur. Ancak, ortakların kişisel borçlarından şirket sorumlu değildir. Kuruluş işlemlerinin ardından şirket tüzel kişiliğe kavuşmaktadır.

Limited Ortaklık (KUB)

En çok öne çıkan yönü, bünyesinde limited ve genel olmak üzere iki farklı ortaklık türünü barındırmasıdır. Limited ortak şirket borçlarından sadece şirketteki varlığıyla sorumlu olduğu halde, genel ortak, kişisel malvarlığıyla da sorumludur. Şirkette en az bir genel ortağın bulunması gerekmektedir.

Ortaklık yapısı ve ortakların sorumlulukları dışında, bir anlaşmanın bulunması zorunluluğu, tüzel kişiliğe sahip olması, temsil ve yönetim şekli gibi konularda genel ortaklıkla aynı özellikleri taşımaktadır.

Küçük Ortaklık (MB)

Litvanya'daki işletmelerin ezici çoğunluğunun küçük ve orta büyüklükteki firmalar olması sebebiyle, Litvanya hükümeti, bu firmaların daha hızlı kurulması ve yönetilmesi için 2012 yılının Eylül ayında küçük ortaklık olarak adlandırılan şirket türünü ihdas etmiştir.

Sadece gerçek kişilerin kurucu veya ortak olabildiği bu şirket türünde, ortakların sorumlulukları şirketteki varlıklarıyla sınırlıdır. Sınırlı sorumluluk yönüyle şahıs şirketi ve genel ortaklıktan ayrıdır. Diğer taraftan, minimum sermaye zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu yönüyle de sermaye şirketlerinden farklılık gösterir. Tüzel kişiliği haiz olup, en fazla 10 gerçek kişi şirkete ortak olabilmektedir.

Ortakların sermayeyi ayni ya da nakdi olarak sağlaması mümkündür. Aynı sermayenin parasal değeri bütün ortaklarca oybirliğiyle kararlaştırılmalıdır. Hizmetin sermaye olarak kabulü mümkün değildir. Basitleştirilmiş muhasebe standartlarını takip etmekte olan küçük ortaklık tipi şirketlerde, genellikle her ortağın bir oy hakkı bulunmakta ve kar hisse miktarınca ortaklara dağıtılmaktadır.

Limited Şirket (UAB)

Ortaklarına sunduğu esnek yapısı ve kurumsallaşmaya imkan veren yönetim esasları sebebiyle en avantajlı şirket tipini temsil etmektedir. Bu sebeple de, Litvanya genelindeki şirketlerin büyük çoğunluğunu limited şirket oluşturmaktadır.

Minimum sermaye tutarı 2.500 Avro olan limited şirket, en fazla 249 ortak barındırabilmektedir. Gerçek ve/veya tüzel kişilerin ortak olabileceği bu şirket tipinde, ortaklar, koydukları sermaye ile sınırlı bir sorumluluğa sahiptirler. Tüzel kişiliğe sahip olan limited şirkette, kurucu ortak ya da ortakların Litvanya'da yerleşik olması şartı aranmamaktadır. Dolayısıyla, yabancı ülkelerde ikamet edenlerin limited şirket kurabilmesi mümkündür.

Limited şirkete ait hisselerin nakdi ya da hissedarın sahipliğinde bulunan parasal olmayan kıymetlerle ödenmesi mümkündür. Şirket sermayesi hisselerle ayrılmıştır. Kar

payı, ortakların hisselerinin nominal değerine göre dağıtılmaktadır. Ayrıca, kar payının bir yıldan daha kısa dönemlerde dağıtılması mümkündür.

Limited şirket, genel kurula ve tek kişilik yönetime (şirket müdürü gibi) sahip olmalıdır. İlgili mevzuata göre zorunlu olmayan yönetim kurulu, denetim kurulu gibi organların kurulabilmesi mümkündür. Şirketin başındaki kişi, iş anlaşmalarını sonuçlandırmaya ve üçüncü kişilere karşı şirketi temsil etmeye yetkilidir.

Anonim Şirket (AB)

Birçok yönüyle diğer bir sermaye şirketi olan limited şirkete benzemektedir. En göze çarpan farklılıkları, limited şirketin aksine anonim şirket hisselerinin halka açık şekilde alınıp satılabilmesi ve şirketin barındırabileceği herhangi bir maksimum ortak sınırının bulunmamasıdır. Anonim şirketin borsaya kote olması mümkündür.

Minimum sermaye tutarının 40.000 Avro olduğu bu şirket tipinde, idare, genel kurul tarafından seçilen yönetim kurulu ve şirket müdürü aracılığıyla sağlanmaktadır.

Sınırlı sorumluluk ilkesi, ortaklarının gerçek ya da tüzel kişi olabilmesi, tüzel kişiliği haiz olması ve buna benzer diğer hususlar açısından limited şirketle aynı hükümlere tabidir.

Diğer Şirket Türleri:

Tarım Şirketi:

Tarım şirketi statüsünde kurulan ticari işletmelerin gelirinin en az yarısının tarımla ilgili mal ve hizmet satışlarından elde edilmesi gerekmektedir. Tarımsal alanda faaliyet göstermek üzere en az iki gerçek veya tüzel kişinin bir araya gelerek kurabildiği tarımsal şirketin ortakları sadece şirketteki sermayeleri ile sınırlı olarak sorumluluğa sahiptirler.

Kooperatif Şirketi:

Üyelerinin ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamak üzere en az 5 gerçek veya tüzel kişi tarafından kurulabilen kooperatif şirkette, şirket, borçlarına karşı kendi varlıkları ile sorumludur. Üyeler ise şirket borçlarından kooperatif şirkete ödemeleri gereken tutar oranında sorumludurlar. Tipik bir şirkete benzemeyen kooperatif şirkette, üyeler, şirket sermayesini oluşturan fonlara katkı yaparlar ve şirket yönetiminde aktif rol alarak, şirket tarafından yürütülen işlerden kaynaklanan risk ve getiriye paylaşırlar.

Faaliyetteki İşletmelerin Şirket Türlerine ve Sektörlere Göre Dağılımı:

Litvanya'nın resmi istatistik kurumu Statistics Lithuania'nın güncel verileri esas alınarak, ülke genelinde faaliyet gösteren şirketlerin türlerine ve faaliyet gösterdikleri sektörlerle ilişkin bilgilere aşağıda tablo halinde yer verilmektedir.

Tablo 2: Litvanya’da faaliyette bulunan şirketlerin türlerine göre dağılımı.

Sıra	Şirket	2019	2020	2021	2022	% (2022)
1	Limited Şirket (UAB)	68.224	69.971	69.681	72.387	63.8
2	Şahıs şirketi (II)	10.118	9.418	8.822	8.529	7.5
3	Küçük Ortaklık (MB)	5.150	6.367	7.855	10.812	9,5
4	Anonim Şirket (AB)	281	274	253	244	0.2
5	Genel Ortaklık (TUB)	69	66	63	59	0.1
6	Limited Ortaklık (KUB)	22	22	24	35	0.0
7	Diğer	25.864	21.326	21.560	21.450	18.9
	Toplam*	105.093	107.444	108.258	113.516	100.0

Kaynak: *Statistics Lithuania*

**Toplama kamu işletmeleri ve benzeri kuruluşlar da dahildir.*

Görüleceği üzere, 2019 yılında Litvanya’da faaliyette bulunan toplam 105.093 işletmeden 68.224’ü limited şirkettir. Sunduğu avantajlar sebebiyle %64,9 ile ezici bir çoğunluk limited şirket kurmayı tercih etmiştir. Toplam işletme sayısı içerisinde kamu işletmelerinin, kar amacı gütmeyen kuruluşların da olduğu dikkate alındığında limited şirketin diğer şirketlere göre çok daha yüksek oranda tercih edildiği anlaşılmaktadır. Daha küçük işletmelerin yeğlediği şahıs şirketi %9,6 ile ikinci sırada gelmektedir. Yakın zamanda Litvanya hukuk sistemine entegre edilen küçük ortaklık ise %4,9’luk bir payla üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 3: Litvanya’da faaliyet gösteren işletmelerin sektörel dağılımı (NACE kodlarına göre).

Sıra	Sektör	2019	2020	2021	2022	% (2022)
1	Toptan ve perakende ticaret (G)	24.743	24.780	24.398	25.290	22.3
2	Diğer hizmet faaliyetleri (S)	11.049	11.479	11.861	11.695	10.3
3	Profesyo. bilimsel ve teknik faa.(M)	11.103	11.365	11.524	12.372	10.8
4	Ulaşım ve depolama (H)	8.361	8.565	8.501	8.845	7.8
5	Üretim (C)	7.899	8.054	8.066	8.470	7.5
6	İnşaat (F)	8.420	9.020	9.364	10.403	9.2
7	Diğer	33.518	34.181	34.544	36.439	32.1
	Toplam*	105.093	107.444	108.258	113.516	100.0

Kaynak: *Statistics Lithuania*

**Toplama kamu işletmeleri ve benzeri kuruluşlar da dahildir.*

Tablodan görülebileceği üzere, ticari işletmelerin %23,5’lik kısmı toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Bunun ardından diğer hizmet faaliyetleri ile profesyonel, bilimsel ve teknik faaliyetler gelmektedir.

Şirket Kurma Prosedürleri:

Şirket kurma işlemleri şirketin türüne bağlı olarak birtakım değişiklikler gösterebilmektedir. Özellikle şahıs ya da sermaye şirketi tercihi süreçte belirleyici olmaktadır. Öte yandan, hem Litvanya’da kurulan ticari işletmelerin ezici çoğunluğunun limited şirket (UAB) olması hem de anlamlı bir emsal oluşturması sebebiyle, limited şirket (UAB) kurma prosedürlerine ve bu prosedürlerin yaklaşık maliyet ve zaman hesaplamalarına aşağıda yer verilmektedir.

<u>İşlem</u>	<u>Gerekli Zaman</u>	<u>Maliyet</u>
<p>1. <u>Banka hesabı açılması</u></p> <p>Gerekli sermaye tutarının yatırılarak, bu durumu ispatlayan belge alınabilmesi için banka hesabı açılması gerekmektedir.</p> <p>Ayrıca, kayıt ücretinin ödenmesi ve ödemeyi gösterir belge temin edilmesi icap etmektedir.</p> <p>İlgili birim: Ticari bankalar</p>	1 gün	4,34 Avro
<p>2. <u>Onaylı elektronik imzanın alınması</u></p> <p>Firma isminin kontrol ve rezerve edilmesi ile çalışanların sosyal güvenlik sistemine kayıt edilebilmesi için elektronik imza temin edilmesi gerekmektedir.</p> <p>Elektronik imza sertifikasının maliyeti 2,67 Avrodur. Ayrıca, kriptolu USB flaş sürücü için 43,34 Avro ve plastik kart için 29,13 Avro ödenmesi gerekmektedir.</p> <p>İlgili birim: Kayıt merkezi, mobil operatörler</p>	1 gün	2,67 Avro
<p>3. <u>Firma isminin kontrol ve rezerve edilmesi</u></p> <p>Firma isimleri Litvancaya uygunluk açısından Milli Dil İdaresi Kurumu tarafından kontrol edilmektedir. Bu nedenle, bazı yabancı kelimelerin kullanılmasına izin verilmeyebilmektedir.</p> <p>Firmanın isminin kontrol edilmesi ücretsizdir. Ancak, ismin rezerve edilmesi için 16,22 Avro talep edilmektedir.</p> <p>İlgili birim: Tüzel kişi kayıt bürosu</p>	1 gün	16,22 Avro

4. Şirketin kayıt edilmesi 1 gün 57,34 Avro

Kayıt için gerekli belgeler:

- Başvuru dilekçesi,
- Kurucuların/hissedarların ana sözleşmesi,
- Lisans (gerekliyse),
- Yasal toplantı tutanakları,
- Kurucu anlaşma,
- Hissedarların listesi,
- Şirket organlarına yapılan atamalara ilişkin şirket kararları.

Kayıt belgelerinin online olarak gönderilebilmesi de mümkündür.

İlgili birim: Litvanya Vergi İdaresi

5. KDV kayıt işlemlerinin tamamlanması 10-15 gün Ücretsiz

Şirketin, kayıt edildiği tarihten itibaren 5 gün içerisinde bu defa kurumlar vergisi mükellefi olarak kayıt olması gerekmektedir.

Ayrıca, yıllık cirosu 45.000 Avroyu geçen ticari işletmelerin ve bazı istisnalar dışında yabancı şirketlerin KDV mükellefi olarak kaydolması şarttır.

Kayıt esnasında ilave belgelerin talep edilmesi halinde işlemler daha fazla zaman alabilmektedir.

İlgili birim: Ticari İşletmeler Kayıt Bürosu, Litvanya Vergi İdaresi, Vergi Kayıt Ofisi

6. Şirket banka hesabının açılması 1-7 gün 30 Avro*

Normal ticari işlemlerin yürütülebilmesi için şirket banka hesabı açılmalıdır.

*Litvanya'da oturma izni olduğunu gösteren belge sunulmaması halinde bankalar 30 Avro ücret talep etmektedir. Söz konusu belgenin ibraz edilmesi durumunda, hesap açma işlemi ücretsiz gerçekleştirilmektedir.

İlgili birim: Ticari bankalar

7. Şirketin resmi mührünün alınması 2 gün 8,69-26,07 Avro

Kaynak: Enterprise Lithuania

ii. Şube Açmak

Litvanya'daki hukuki düzenlemelere göre, tercih edilmesi halinde, yabancı ülkedeki merkez şirketin birimi olarak, bir şubenin herhangi bir minimum sermaye zorunluluğu olmadan açılması mümkündür. Merkez şirkete bağlı olması sebebiyle tüzel kişiliği bulunmayan şubenin bütün borçlarından merkez şirket sorumludur.

Şube, merkez şirketin belirlediği hareket alanı içerisinde tamamen ya da kısmen her türlü ticari faaliyette bulunabilmektedir. Belirli sınırlamalar dahilinde lisansa tabi işlerde bile hizmet verebilir. Şubenin finansal işlemlerde bulunması planlanıyorsa, bir banka hesabına sahip olması gerekmektedir.

Şubeyi üçüncü kişilere karşı temsil etmek, gerekli işleri yerine getirmek ve ilgili sözleşmeleri sonuçlandırmak için bir müdür atanması zorunludur. Ülkemiz gibi, Avrupa Ekonomik Alanına dahil olmayan şirketler için şubeyi temsile yetkili en az bir kişinin Litvanya'da daimi olarak ikamet etmesi gerekmektedir.

Şubenin, daha az vergisel düzenlemeye tabi olmasına karşın kuruluş aşamasında (merkez firmanın varlığının ve faaliyet alanının ispatlanması gibi hususlar sebebiyle) daha fazla belge sunması gerekmektedir.

Şubeler, şirketler gibi transfer fiyatlaması mevzuatına tabidir. Cironun 2,9 milyon Avroyu geçmesi halinde transfer fiyatlaması belgelerinin hazırlanması mecburidir.

iii. Temsilcilik Açmak

Merkez şirketi temsil etmek, şirketin menfaatlerini korumak ve tanıtımını yapmak üzere Litvanya'da temsilcilik açılması mümkündür. Öte yandan, temsilciliğin faaliyet alanı merkez şirketin temsili, tanıtımı, belirli şartlar çerçevesinde diğer bazı işlemlerin gerçekleştirilmesi ve bizzat temsilciliğin çalışmaları için gerekli işlerin yerine getirilmesi ile sınırlıdır. Sınırlı faaliyet alanı, şube ile temsilcilik arasındaki en önemli yapısal farkı oluşturmaktadır. Bunun dışında, temsilcilik de tüzel kişiliğinin ve minimum sermaye zorunluluğunun bulunmaması, müdür (temsilci) atanması mecburiyeti, transfer fiyatlamasına tabi olması gibi diğer hususlarda şube ile aynı hukuki düzenlemelere tabidir.

Şube ve Temsilcilik Kurma Prosedürleri

Litvanya hukuk düzeninde şube ve temsilcilik açmak için özel izin alınmasına gerek olmamasına rağmen, diğer şirket türlerinde olduğu gibi kayıt zorunluluğu bulunmaktadır.

Şube ya da temsilciliğin unvanında merkez şirketin ismi ile birlikte "şube" ya da "temsilcilik" kaydının bulunması mecburidir.

Şube ve temsilcilik açmak için gerekli prosedürler büyük ölçüde benzerlik göstermektedir. Şube ve temsilcilik açmak için kayıt sırasında sunulması mecburi belgelere aşağıda yer verilmektedir.

- Kayıt için başvuru,
- Şube ya da temsilciliğin tüzüğü (çalışma prensipleri),
- Merkez şirketin yetkili organının şube ya da temsilcilik kurulmasına ilişkin kararı ve yine merkez şirketin yetkili organı tarafından şubenin/temsilciliğin sorumlu müdürünün/temsilcisinin atandığını ve şubenin/temsilciliğin tüzüğünün onaylandığını gösterir belge,
- Noter onaylı kira sözleşmesinin örneği,
- Gerekli lisans (eğer zorunluysa).

iv. Şirket Feshi

Litvanya’da şirket feshi, ortakların kararı ile gönüllü ya da mahkeme kararı ile zorunlu olarak gerçekleştirilmektedir.

Zorunlu ya da gönüllü şirket feshi hallerinden en yaygın olanlarına aşağıda yer verilmektedir.

- Şirketin genel kurulunun isteğe bağlı olarak fesih kararı alması (bu yönde karar alınabilmesi için şirkete karşı herhangi bir iflas işleminin başlatılmamış olması gerekmektedir),
- Şirketin ana sözleşmesinde belirtilen (belirtilmişse) sona erme tarihine gelinmesi,
- Şirketin ana sözleşmesinde belirtilen (belirtilmişse) nihai amaca ulaşılması,
- Şirketin alacaklılarının iflas talebi dilekçesi vermesi,
- Şirketin bazı kanuni düzenlemelere uymaması.

Şirketin feshi sürecinde atılması gereken ilk adım tasfiye işlemlerini gerçekleştirmek üzere bir tasfiye memurunun atanmasıdır. Genel müdür yetkilerini haiz olan tasfiye memuru, sadece tasfiyeyle ilgili olmak üzere bu yetkilerini kullanabilir. Tasfiye süreciyle bağlantısı olmayan genel ticari işlemlerde bulunamaz, yeni sözleşmeler imzalayamaz.

Tasfiye memurunun ilk işi Ticari İşletme Kayıt Bürosuna tasfiyenin başladığı konusunda bilgi vermek ve kendisini tasfiye memuru olarak kaydettirmek olacaktır. Bu aşamadan sonra, şirket tarafından bütün belgelerin “Tasfiye Sürecinde” kaydı eklenerek imzalanması gerekmektedir.

Tasfiye memuru, alacaklılara yapılacak ödemelerde kullanılacak bütün şirket varlıklarının görülebildiği bir bilanço hazırlar. Ayrıca, tasfiyenin bir yıldan fazla sürmesi halinde, her takvim yılı bitiminden sonraki 3 ay içerisinde, yıllık hesap ve tasfiye raporu hazırlayarak genel kurula sunar.

En az birer aylık aralarla minimum 3 defa tasfiyeye ilişkin duyuru yayımlanır. Alacaklılar yazılı olarak bilgilendirilir.

Tasfiye memuru, şirket varlıkları ile şirket borçlarının tamamını öder. Gerekmesi halinde şirketin taşınır ve taşınmaz varlıklarını satar. Son ilandan 2 ay geçtikten sonra, kalan şirket varlıklarını hakkı olan ortaklar arasında bölüştürür.

Son adım olarak, tasfiye memuru, şirket unvanının Ticari İşletme Kayıt Bürosundan silinmesini sağlar.

Tasfiye işlemlerinin tamamlanması için gerekli süre, şirketin büyüklüğü, alacaklıların talepleri ve ortakların istekleri gibi faktörlere bağlı olarak şirketten şirkete büyük farklılıklar göstermektedir. Ancak, en az 1,5-2 aylık bir süreyi kaplamaktadır.

Şüphesiz, şahıs şirketlerinin kapatılması çok daha hızlı ve kolay gerçekleşmektedir. Bir izin belgesi dahilinde çalışan şahıs şirketleri, sürenin uzatılması yönünde karar alınmadığı sürece, izin süresinin tamamlanmasını müteakip başka herhangi bir işleme gerek kalmadan otomatik olarak kapatılmaktadır. İzin bitmeden şirketin kapatılmak istenmesi halinde, bu durumun Litvanya Vergi İdaresine en az 5 gün önceden bildirilmesi gerekmektedir.

c. Vergi Uygulamaları

Genel:

Litvanya'da mukim sayılan şirketler ve şahıslar dünya genelinde elde ettikleri bütün kazançlarından dolayı gelir vergisine tabidirler. Avrupa Ekonomik Bölgesindeki ve Litvanya'nın çifte verginin önlenmesi anlaşması imzaladığı ülkelerdeki faaliyetlerden elde edilen gelirler ise bundan istisnadır. Burada elde edilen kazançlar bulunan ülkede vergilendirildiğinden, anlaşma gereğince, ayrıca Litvanya'da vergilendirilmemektedir.

Litvanya'da kurulan şirketlerin tamamı mukim kabul edilmektedir. Vergi uygulamaları açısından aşağıdaki şartlardan herhangi birini taşıyan kişi Litvanya'da mukim kabul edilmektedir.

- 1- Kişinin mutlak oturma yerinin Litvanya'da bulunması,
- 2- Kişinin hayati menfaatlerinin merkezinin Litvanya'da bulunması,
- 3- Kişinin daimi olarak ya da aralıklarla bir takvim yılı içerisinde 183 günden fazla Litvanya'da bulunması,
- 4- Kişinin birbirini takip eden iki takvim yılı içerisinde 280 günden fazla Litvanya'da bulunması (bu yıllardan birinde 90 günden fazla Litvanya'da kalması halinde),
- 5- Kişinin üç yıl Litvanya'da mukim kabul edilmesinden sonraki yıl ülkeden ayrılması durumunda, şayet dördüncü yıl Litvanya'da 183 günden az kalmış ise bu kişi ülkeden ayrıldığı son güne kadar Litvanya'da mukim kabul edilmektedir.

Litvanya'da mukim kabul edilmeyenler ise sadece belirli gelir kaynaklarından elde edilmiş sınırlı sayıda vergiye tabidirler.

Vergi İdaresi:

Litvanya'da ulusal vergi mevzuatının uygulanmasından Maliye Bakanlığı bünyesinde bulunan Litvanya Vergi İdaresi (State Tax Inspectorate) sorumludur. Ülke geneline yayılmış 5 ofisi ile hizmet veren Litvanya Vergi İdaresi, alt düzenlemelerin hazırlanması, vergilerin toplanması ve şirketlerin denetlenmesi ile ilgili faaliyetleri yürütmektedir.

Litvanya Vergi İdaresi, risk esaslı olarak yaptığı değerlendirmelere göre belirlediği şirketler nezdinde birkaç farklı formda denetim gerçekleştirmektedir. Genel

risk analizi, anket, spesifik konuların gözden geçirilmesi ve vergi incelemesi şeklinde gerçekleştirilen denetimlerde, cari dönem ile son 5 yıl inceleme altına alınabilmektedir. Vergi yolsuzluğu yapıldığı ya da vergi kaçırıldığı yönünde kanaat oluşması halinde ise son 10 yılın hesapları denetlenebilmektedir.

Litvanya Vergi İdaresi, 2016 yılının başında bünyesinde kurduğu Vergi Bilgilendirme Merkezi aracılığıyla vergi uygulamaları ile ilgili her türlü soruya doğrudan cevap verebilmektedir. Ayrıca, yakın zamanda devreye alınan akıllı vergi idaresi sistemi (i.MAS) sayesinde vergi işlemlerinin daha hızlı biçimde yerine getirilebilmesi ve vergi denetimlerinin elektronik ortamda gerçekleştirilmesi sağlanacaktır. Bilgi teknolojisi altyapısı ile çalışacak sistemin yönetim giderlerini azaltması ve verimliliği yükseltmesi beklenmektedir.

Beyanname:

Vergi beyannameleri elektronik ortamda sunulmaktadır. KDV mükellefi şirketlerin beyannamelerini her ayın 25'ine kadar iletmesi gerekmektedir. Bireysel gelir vergisi beyannameleri ise takip eden yılın 1 Mayıs tarihine kadar sunulabilmektedir. Ayrıca, işlemlerin kolaylaştırılması amacıyla başlatılan çalışmalar kapsamında emlak vergisi, çevre kirliliği vergisi gibi bazı vergiler için ayın 15'i ortak bir tarih olarak belirlenmiştir.

Muhasebe Kayıtları:

Litvanya'da uygulanacak muhasebe kuralları ve takip edilecek finansal prensipler temel olarak I-2654 sayılı "Muhasebe Prensipleri Kanununda (Law on Accounting Principles) düzenlenmiştir. Diğer tamamlayıcı kanunların yanında, hazırlanan ikincil ve üçüncül düzenlemelerle Litvanya muhasebe sisteminin Avrupa Birliği normlarına tam uyumu sağlanmıştır.

Buna göre, Litvanya'daki bütün şirketler muhasebe kaydı tutmakla yükümlüdür. Basitleştirilmiş muhasebe sistemi tutmasına izin verilen küçük işletmeler hariç, bütün şirketlerin çift kayıt (giriş) sistemi temelli olarak muhasebe sistemlerini oluşturmaları gerekmektedir. Raporların Litvanca hazırlanması zorunludur. Yabancı ortaklı şirketlerin, gerekmesi halinde, Litvanca ile birlikte diğer bir yabancı dilde rapor oluşturması mümkündür.

Basitleştirilmiş muhasebe sistemi tutmasına izin verilen işletmeler dışındaki şirketlerin, tipik olarak en az yılda bir kez vergi idaresi ve ilgili diğer kurumlara aşağıda belirtilen finansal dokümanları sunması gerekmektedir.

- Bilanço,
- Kar zarar durumuna ilişkin rapor,
- Şirketteki finansal değişiklikleri gösteren rapor,
- Finansal raporlara ilişkin notlar.

Genel, limited ve küçük ortaklık şeklinde kurulan şirketler ile şahıs şirketlerinin basitleştirilmiş muhasebe sistemi tutmasına izin verilmektedir. Basitleştirilmiş muhasebe sisteminin temel uygulama prensiplerine aşağıda yer verilmektedir.

- Tek kayıt (giriş) sistemi ile kayıt tutulması mümkündür.
- Gelirin muhasebeleştirilmesi tahakkuk esasına dayalı olarak gerçekleştirilmektedir.
- Kar beyanı sunulması zorunludur.

Litvanya'daki şirketlerin büyük bölümünü oluşturan limited şirket, isteğe bağlı olarak, Litvanya Muhasebe Standartlarını (Lithuanian Business Accounting Standards) ya da Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarını (International Financial Reporting Standards –IFRS) uygulamayı tercih edebilmektedir. Diğer taraftan, menkul kıymetleri piyasada işlem gören şirketler, muhasebe kayıtlarını ve finansal raporlarını Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına (IFRS) göre tutmakla yükümlüdür.

Şirketin finans döneminin takvim yılıyla aynı olması halinde, finansal raporların takip eden yılın 1 Mayıs tarihine kadar şirket genel kurulu tarafından onaylanması gerekmektedir.

Verginin Hesaplanması:

Kurumlar Vergisi: %0-%15

Litvanya, Avrupa Birliği üyesi ülkeler içerisinde en düşük standart kurumsal vergisi oranlarından birisine sahiptir. %15 olan standart kurumlar vergisinin matrahı faaliyet gelirlerinin yanında faiz, kar payı, telif hakkı ücreti, kira, gayrimenkul satışı gibi gelir kalemlerinden oluşmaktadır.

Ayrıca, 10 çalışanı geçmeyen ve yıllık 300.000 Avro geliri aşmayan küçük işletmeler, şirket ortakları için belirlenmiş şartları karşılamaları halinde, ilk vergi döneminde %0 takip eden dönemlerde ise %5 olan indirimli kurumlar vergisi oranına tabidir. Belirli şartları taşıyan tarım işletmeleri için de %5 indirimli kurumlar vergisi oranı geçerlidir.

Sosyal desteğe ihtiyaç duyan kişileri istihdam eden şirketlere %0 kurumlar vergisi uygulanmaktadır. Serbest Ekonomi Bölgelerinde belirli ölçekte kurulan şirketlere ilk altı yıl %0, takip eden 10 yıl %7,5 kurumlar vergisi uygulanmaktadır.

Sermaye artışı gelirleri, bazı istisnalarla birlikte, standart kurumlar vergisi oranına tabidir. Faaliyet zararları, belirli şartlar altında, süresiz olarak ileriki dönemlere aktarılabilir.

Bireysel Gelir Vergisi: %15

Bireysel gelir vergisi matrahını, faiz (Litvanya devleti tahvillerinden elde edilenler hariç), kar payı, telif hakkı ücreti, çalışma ücretleri, spor/sanat faaliyetlerinden elde edilen gelirler, kira ya da gayrimenkul satış gelirleri oluşturmaktadır.

Vergilendirilemeyen gelirler uzunca bir liste ile belirlenmiştir. Bunların arasında, aile üyelerinden (eş, çocuk, kardeş gibi) gelen hediyeler, hisse devirlerinden kaynaklanan 500 Avroyu aşmayan gelirler ve 500 Avroyu geçmeyen faiz gelirleri bulunmaktadır.

Yıl içerisinde elde edilen vergi gelirlerinin %25'ini geçmemek üzere, Avrupa Ekonomik Alanında kurulmuş şirketlere yapılan hayat sigortası prim ödemeleri, emeklilik katkı payı ödemeleri ve meslek içi eğitim harcamalarının vergi matrahından indirilmesi mümkündür.

Bireysel gelir vergisi beyannameleri 1 Mayıs tarihine kadar sunulabilmektedir. Çalışanların kaynakta kesilen istihdam ücretlerinin, işveren tarafından her ayın 15'ine kadar doğrudan ilgili kamu idaresine ödenmesi gerekmektedir.

Katma Değer Vergisi (KDV): % 21

Litvanya vergi sistemine 1994 yılında entegre edilen KDV uygulaması, ülkenin 2004 yılında Avrupa Birliğine tam üye olmasından sonra Birlik mevzuatı ile uyumlu hale getirilmiştir. Bu çerçevede, Litvanya'da yürürlükte olan KDV sistemi, diğer Avrupa Birliği ülkelerindekinden bir farklılık arz etmemektedir.

Standart KDV oranı 2009 yılından beri %21 olarak uygulanmaktadır. Bazı ürünler (kitap, gazete, diğer basılı materyaller; toplu taşıma hizmetleri; konutların ısıtılması, otel konaklamaları) için %9, diğer bir grup ürün (eczacılık ürünleri, teknik yardım cihazları ve bunların tamirleri) için %5 indirimli KDV oranları geçerlidir.

Litvanya'dan ihraç edilen mal ve hizmetler KDV'den muaftır. Genel kural olarak, gayrimenkul satışları KDV'den istisnadır. Ancak, yeni binaların satışında %21 KDV uygulanmaktadır.

Stopaj Vergisi:

Kar payı ödemeleri %15 stopaja tabidir. Bununla birlikte, minimum 12 aydır aralıksız olarak şirketin en az %10 oy hissesini elinde bulunduran yerli ya da yabancı şirketlere yapılan kar payı ödemeleri stopajdan muaftır. Ayrıca, Litvan şirketlerin Avrupa Ekonomik Alanında kayıtlı olan yabancı şirketlerden elde ettiği kar payı gelirleri stopaja tabi değildir.

Yabancı şirketin Litvanya'da elde ettiği faiz gelirlerine %10 stopaj uygulanmaktadır. Öte yandan, Litvan şirketlerin, Avrupa Ekonomik Alanında ya da Litvanya'nın çifte verginin önlenmesi anlaşması imzaladığı ülkelerde kayıtlı olan şirketlere yaptığı faiz ödemeleri stopajdan muaftır.

Yabancı şirketin Litvanya'da kazandığı telif hakkı ücreti gelirleri %10 stopaja tabidir. Diğer taraftan, Avrupa Birliğinde mukim şirketlere ve ilgili mevzuatta tanımlanmış diğer bazı kişilere/şirketlere yapılan bu tür ödemeler stopaja tabi değildir.

Yabancı şirketin, gayrimenkul satışından ve spor/sanat faaliyetlerinden elde ettiği gelirler ile yönetim organlarına yaptığı ödemeler %15 stopaja tabidir.

Stopaj beyannamelerinin, stopaj kesintisinin yapıldığı ayı takip eden ayın 15'ine kadar sunulması gerekmektedir. Kar payı stopajları ise takip eden ayın 10'una kadar ödenmelidir.

Amortisman:

Şirketlerin ilgili mevzuat tarafından belirlenmiş oranları aşmadan maddi ve maddi olmayan sabit varlıklarına amortisman uygulaması mümkündür.

Önemli varlıklar için belirlenmiş amortisman oranlarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 4: Amortisman süreleri ve oranları.

Varlık	Amortisman Süresi (yıl)	Yıllık Amortisman Oranı (%)
Yeni ofis binaları	8	12,5
Konutlar	20	5
Fabrikalar ve makineler	5	20
Kamyonlar (5 yaşını geçmeyen)	4	25
Bilgisayar ve iletişim ekipmanları	3	33,33
Yazılım	3	33,33
Mobilya	6	16,67
Ticari markalar ve patentler	3	33,33
Diğer maddi olmayan varlıklar	4	25
Motorlu araçlar (5 yaşını geçmeyen)	6	16,67
Motorlu araçlar (5 yaşını geçen)	10	10

Diğer Hükümler:

Litvanya, Avrupa Birliği üyesi ülkelerin yanında, aralarında ABD, Rusya ve Çin'in bulunduğu 50'den fazla ülke ile çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması imzalamıştır. Ülkemiz ile Litvanya arasında 24/11/1998 tarihinde imzalanan "Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması" ile iş insanlarımızı/şirketlerimize önemli vergisel avantajlar sağlanmıştır.

Vergiden Muafiyet:

Yatırımcıları teşvik etmek, bazı sektörleri cazip hale getirmek ya da küçük ve orta ölçekteki işletmelerin ekonomik gelişimine yardımcı olmak amacıyla Litvanya mali düzeninde birtakım vergi muafiyetleri ya da vergi teşviklerine yer verilmiştir.

Şirketleri ilgilendiren önemli vergi muafiyetlerine/vergi teşviklerine aşağıda yer verilmektedir.

- Serbest Ekonomi Bölgelerinde en az 1 milyon sermaye ile kurulan üretim şirketleri ile en az 100.000 Avro sermaye ile kurulan hizmet şirketleri (minimum 20 tam zamanlı çalışanı bulunması halinde) 6 yıl boyunca kurumlar vergisinden muaftır. Bu şirketlere, takip eden 10 yılda %50 indirimli kurumlar vergisi oranı (%15 yerine %7,5) uygulanmaktadır. Serbest Ekonomi Bölgelerinde kar payı ödemeleri de vergiden muaftır. Ayrıca, taşınmaz vergisi uygulanmamaktadır.

- Avrupa Ekonomik Alanında ya da Litvanya'nın çifte verginin önlenmesi anlaşması imzaladığı ülkelerde kayıtlı olan şirketlere ödenen faiz gelirleri stopajdan muaftır.

- Minimum 12 aydır aralıksız olarak şirketin en az %10 oy hissesini elinde bulunduran yerli ya da yabancı gerçek/tüzel kişilere yapılan kar payı ödemeleri stopajdan muaftır.

- Dağıtılan karın vergiye tabi tutulduğu Avrupa Ekonomik Alanındaki ülkelere elde edilen kar payı ödemeleri kurumlar vergisinden muaftır.

- Avrupa Birliğinin Faiz ve Telif Hakkı Ücreti Direktifi şartlarını taşıyan gerçek ya da tüzel kişilere yapılan telif hakkı ücreti ödemeleri stopajdan muaftır.

- Belirli şartları taşıyan araştırma-geliştirme harcamalarının 3 kat olarak vergi matrahından indirilmesi mümkündür.

- 2009-2018 yılları arasında yeni mal veya hizmet üreten ya da mevcut iş süreçlerinde önemli gelişme sağlayan belirli sabit varlık yatırımlarının %50 oranında vergiden indirilmesi mümkündür. Bu indirim, vergi matrahının %50'sini geçemez. Ancak, kalan tutarın gelecek 4 yıla aktarılmasına izin verilmektedir.

- Belirli şartların karşılanması halinde, 2014-2018 yılları arasında film yapımı için tahsis edilen tutarların vergi matrahından indirilmesi mümkündür.

Diğer Vergiler:

Emlak Vergisi:

Gayrimenkulün değeri üzerinden hesaplanmaktadır. Yerel idarelere bağlı olarak, vergi oranı %0,3 ile %3 arasında değişmektedir.

Çevre Kirliliği Vergisi:

Ticari amaçla sebep olunan çevre kirliliği vergilendirilmektedir. Verginin oranı, yapılan işe ve işin çevre kirliliğine sebep olma durumuna göre değişmektedir.

Arazi Vergisi:

Arazinin ortalama piyasa değeri üzerinden hesaplanmaktadır. Vergi oranı, faaliyette bulunulan bölgenin yerel idaresine göre, %0,01 ile %4 arasında değişmektedir.

Özel Tüketim Vergisi:

Litvanya'ya ithal edilen ya da ülke sınırları içerisinde üretilen belirli ürünler üzerinden özel tüketim vergisi alınmaktadır. Bu ürünler: alkollü içecekler; sigaralar, purolar, diğer tütün ürünleri; yakıtlar; kömür, linyit ve elektriktir.

d. Sosyal Güvenlik Uygulamaları

Litvanya’da bir sözleşme altında iş gören bütün çalışanların sosyal güvenlik sistemine dahil edilmesi mecburidir. İşveren, iş görenin maaşından gerekli sosyal güvenlik kesintilerini yapmakla ve bu kesintileri kendi payına düşen prim tutarlarıyla birlikte bir sonraki ayın 15’ine kadar ilgili kuruma ödemekle yükümlüdür. Yakın zamanda yapılan değişikliklerle, işveren tarafından ödenmesi gereken sosyal güvenlik katkı payı oranları azaltılmış, buna mukabil işgören tarafından ödenmesi gereken sosyal güvenlik katkı payı oranları artırılmıştır.

Tablo 5: İşgören ve işveren tarafından ödenmesi gereken sosyal güvenlik primlerinin oranları.

Fon	İşgören Payı (%)	İşveren Payı (%)
Emeklilik sigortası	8,72	0
Hastalık sigortası	1,99	0
Annelik sigortası	1,81	0
Sağlık sigortası	6,98	0
İşsizlik sigortası	0	1,31-2,03
İş kazası	0	0,14
Uzun süreli istihdam sigortası	0	0,16
Garanti fonu	0	0,16
Toplam	19,5	1,45 – 2,49

2. Potansiyel Yatırım Alanları

Ülkemizin bulunduğu kritik coğrafi konum, gelişmiş altyapı ve yaygın erişim ağı sayesinde ulaşım ve lojistik sektörü milli gelirimizden %13 civarında pay alarak ülke ekonomisinde önemli bir rol oynamaktadır.

Benzer şekilde, batı Avrupa, Nordik ve Bağımsız Devletler Topluluğu ülkelerinin ortasında yer alan Litvanya’da coğrafi açıdan avantajlı bir konuma sahiptir. Litvanya’da ulaşım ve lojistik sektörünün milli gelirden aldığı %13 pay Avrupa Birliği üyesi ülkeler içerisinde en yüksektir. Sektör, ülkede çalışan nüfusun %11’ini istihdam etmektedir. Litvanya’da ithalata konu ürünlerin ciddi bir kısmı reeksporta tabi tutulmaktadır. Bu meyanda, ülke, bölge için kayda değer bir lojistik ve dağıtım merkezi olarak dikkate alınmaktadır. Ayrıca, kritik ulaşım projeleri olan Rail Baltica ve Viking sektörün önemini daha da artırmaktadır.

Bu çerçevede, ulaşım ve lojistik sektöründe ülkemiz ile Litvanya arasında önemli işbirliği fırsatları bulunabileceği düşünülmektedir. Bu itibarla, iki ülkenin güçlü ulaşım ve lojistik sektörleri arasında sinerji oluşturabilmek için Litvanya’da anılan sektörde yatırım imkan ve fırsatları değerlendirilebilecektir.

Bunun yanında, otomotiv potansiyel vaat eden yatırım alanları arasında ilk sıralarda gelmektedir. Ülkemizin anılan sektörde yakaladığı başarı ile birlikte Litvanya’nın bölge için bir dağıtım merkezi olması sebebiyle otomotiv sektörü cazip fırsatlar barındırabilecektir.

İnşaat sektörü de önemli yatırım fırsatları barındırmaktadır. Büyük yatırım/İNŞAAT projeleri için kamu-özel sektör ortaklığı modeli tercih edilmektedir. Mütahhithlik sektörümüzün dünya çapında geldiği nokta dikkate alınarak, bilhassa ihale edilen büyük projelerde söz sahibi olunabileceği değerlendirilmektedir.

Bilgi ve iletişim teknolojileri Litvanya ekonomisinin göz dolduran sektörlerinin başında gelmektedir. Litvanya, Baltık ülkeleri içerisinde en geniş bilgi ve iletişim teknolojileri sektörüne sahiptir. Ülke ekonomisinden %3 pay alan, gelişmiş altyapıya ve nitelikli uzmanlara sahip Litvanya bilgi ve iletişim teknolojileri sektörünün ülkemiz iş insanlarına önemli yatırım fırsatları sunabileceği değerlendirilmektedir.

Lazer teknolojisi Litvanya için kritik öneme sahip sektörlerdendir. Özellikle bilimsel lazerlerde dünya çapında söz sahibi olan Litvan firmaları ile ortaklık temelli yatırım imkanları değerlendirilebilecektir. Ayrıca, yine Litvanya'nın gelişmiş endüstrilerinden olan biyoteknoloji, yenilenebilir enerji, nano teknoloji ve yaşam bilimleri sektörleri ülkemiz firmalarına dikkate değer yatırım imkan ve fırsatları sunabilecektir.

B. YABANCI YATIRIM MEVZUATI VE YATIRIM TEŞVİKLERİ

1. Yabancı Yatırımlara İlişkin Ülke Mevzuatı

a. Genel

Litvanya'da yabancı yatırımlara münhasır bir düzenleme bulunmamaktadır. Hem yerli hem de yabancı yatırımlar 1999 yılında yürürlüğe girmiş olan VIII-1312 sayılı "Yatırım Kanunu" ile düzenleme altına alınmıştır.

Litvanya hukuk düzeninde yerli ve yabancı yatırımcılara eşit muamele prensibi kabul edilmiştir. Litvanya'da yabancı sermaye yatırımı için herhangi bir kamu kurumundan izin alınmasına gerek bulunmamaktadır. Devlet kurumlarının yabancı sermayenin varlıklarına müdahale etmesi hukuken mümkün değildir. Yabancı şirketlerin para transferlerine ilişkin herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır. Kamulaştırmanın söz konusu olması halinde, yatırımcılara, kamulaştırılan varlığın piyasa değeri ölçüsünde tazminat ödenmesi yasa ile güvence altına alınmıştır.

Kamu görevlileri edindikleri ticari sırları saklamakla yükümlüdür. Aksi takdirde, ticari sırrın yasa dışı ifşasından kaynaklanan zararın tazmin edilmesi gerekmektedir. Avrupa Birliği üyesi olan Litvanya, Dünya Ticaret Örgütü'nün yatırım gereksinimlerini (GATT, GATS, TRIMS, TRIPS) onaylamıştır.

b. Yabancı Sermayeye Yönelik Kısıtlamalar

i. Yabancıların Gayrimenkul Edinmeleri

Litvanya hukuk sisteminde, yabancı kişilerin ve şirketlerin gayrimenkul edinmelerine izin verilmektedir. Sadece belirli nitelikli tarım ve orman arazilerinin satın alınabilmesi için birtakım sınırlamalar mevcuttur. Bahse konu sınırlamaların esnetilmesi/kaldırılması için hükümet ve Meclis çalışma yürütmektedir.

ii. Yabancı Sermayeli Şirketlere Uygulanan Ayrımcılıklar

Avrupa Birliği norm ve prensiplerine uygun olarak, Litvanya’da, yerli ve yabancı sermaye aynı hukuki düzenlemelere ve uygulama prensiplerine tabidir. Eşit muamele ilkesi ilgili mevzuatta açıkça zikredilmiş, yabancı sermayeye yasal güvence sağlanmıştır.

Kural olarak, yabancı yatırımcılar ülke içerisinde bütün sektörlerde faaliyet gösterebilmektedir. Ülke güvenliği ve savunması gibi istisnai olarak sayılan bazı alanlarda yabancı sermaye yatırımı yapılması yasaktır. Ayrıca, medikal, psikolojik, eczacılık ve dış ile ilgili hizmetler için ilgili kamu kurumlarından yetki alınması gerekmektedir. Son olarak, insan, hayvan ve bitki sağlığına tehlike oluşturan ticari faaliyetler izne ve lisansa tabidir.

Şirket Kuruluşunda Ayrımcılık

Şirket kuruluşunda yabancı sermayeye karşı herhangi bir ayrımcılık bulunmamaktadır.

Vergi Hukukunda Ayrımcılık

Vergi hukukunda yabancı sermayeye karşı herhangi bir ayrımcılık bulunmamaktadır.

Yabancıların Serbest Dolaşımı

Schengen bölgesine dahil olmayan ve Avrupa Birliği ile vizesiz seyahat anlaşması bulunmayan ülke vatandaşlarının Litvanya’ya giriş yapabilmesi için vize alması gerekmektedir. Bu sebeple, ülkemiz iş insanlarının 2007 yılından beri Schengen bölgesine üye olan Litvanya’ya giriş yapabilmeleri için geçerli bir vizeye sahip olmaları ya da oturma izinlerinin bulunması gerekmektedir.

Eğer 180 gün içerisinde 90 günden fazla kalınmayacaksa normal vize alınması yeterli olmaktadır. Bu sürenin aşılması söz konusu ise milli vizeye ya da geçici oturma iznine sahip olmak gerekmektedir.

Geçici oturma izni alabilmek için genellikle şirket kurulması tercih edilmektedir. Şirketleşme yoluyla geçici oturma izni temini için kişinin, aşağıda belirtilenlerden birine sahip olması gerekmektedir.

- Şirketin direktörü olması,
- Şirket hissedarlarından birisi olması,
- Anonim ya da limited şirketin sermayesinin en az 1/3 hissesine sahip ortaklarından birisi olması.
- Ayni ya da nakdi yatırımının en az 14.000 Avro olması.

Ayrıca, geçici oturma iznine başvurulacak şirketin, aşağıda belirtilen şartların tamamını taşıması gerekmektedir.

- Tam zamanlı olarak çalışan, aylık ücreti İstatistik Kurumu tarafından belirlenen son çeyrek ortalama aylık ücretin 2 katının (halihazırda 1.775,60 Avro) altında

olmamak üzere Litvanya ya da diğer AB ve EFTA üyesi ülke vatandaşı veya sürekli oturma iznine sahip yabancıların istihdam edilmesi.

- En az 28.000 Avro öz sermayeye sahip olması,
- En az 6 aydır faaliyette bulunuyor olması.

Geçici oturma izni temini için gerekli belgelerin hazırlanması, ilgili birim tarafından başvurunun değerlendirilmesi ve belgenin düzenlenmesi aşamaları zaman alabilmektedir. Bu nedenle, oturma izni alınıncaya kadar milli vizeye başvurulması tercih edilebilecektir. Ayrıca, şirketin henüz “6 aydır faaliyette bulunuyor olma” şartını taşımaması halinde yine milli vizeye başvurulması isabetli olacaktır.

Geçici oturma izni temin eden şirket sahiplerinin/ortakların/direktörlerin aile üyelerini (eşi, çocukları, bakmakla yükümlü olduğu ebeveynleri) getirme imkanı bulunmaktadır. Aile üyeleri derhal geçici oturma iznine başvurabilmektedir

Ayrıca, Litvanya’da bir iş sözleşmesi kapsamında çalışmak amacıyla milli vize ya da geçici oturma iznine başvurulması mümkündür. Bunun dışında, yüksek nitelikli personel unvanıyla istihdam edilmek üzere geçici oturma iznine başvurabilmek için en az üniversite mezunu olmak ve ilgili sektörde minimum 5 yıl tecrübe sahibi olmak gerekmektedir. Son olarak, Avrupa Birliği uygulaması olan Mavi Kart yoluyla geçici oturma izni temin edilmesi de imkan dahilindedir.

2. Yatırım Teşvik Mevzuatı

Litvanya’da bütün yatırım desteklerinin bir arada bulunduğu ülkemizdekine benzer bir yatırım teşvik mevzuatı bulunmamaktadır. Yatırımlara sağlanan avantajlar muhtelif düzenlemelerde hüküm altına alınmıştır.

Serbest Ekonomi Bölgeleri sunduğu vergisel destekler sebebiyle önemli yatırım teşvikleri sağlamaktadır. İlk Serbest Ekonomi Bölgeleri 1996 yılında Kaunas ve Klaipeda şehirlerinde kurulmuştur. 2012 yılı başında Akmeine, Kedainiai, Marijampole, Panevezys ve Siauliai’da kurulan 5 yeni bölge ile Serbest Ekonomi Bölgeleri ülke geneline etkin bir şekilde yayılmıştır. 2015 yılı sonunda oluşturulan birlik sayesinde aktif olan 7 Serbest Ekonomi Bölgesi tek çatı altında birleştirilmiştir.

Yüksek kalitede altyapı imkanları, etkin ulaşım seçenekleri ve cazip kümelenme avantajları sunan Serbest Ekonomi Bölgeleri, aynı zamanda, kayda değer vergisel destekler sağlamaktadır. Serbest Ekonomi Bölgelerinde en az 1 milyon sermaye ile kurulan üretim şirketleri ile en az 100.000 Avro sermaye ile kurulan hizmet şirketleri (minimum 20 tam zamanlı çalışanı bulunması halinde) 6 yıl boyunca kurumlar vergisinden muafır. Bunu takip eden 10 yıl boyunca %15 olan standart oran yerine %7,5 indirimli kurumlar vergisine tabidirler. Ayrıca, Serbest Ekonomi Bölgelerinde faaliyet gösteren yabancı şirketler tarafından dağıtılan kar payları vergiden muafır. Son olarak, bu bölgelerde emlak vergisi uygulanmamaktadır.

Litvanya’ya 2014-2020 yılları arasında kullanılmak üzere Avrupa Birliği yapısal fonlarından 6,82 milyar Avro tahsis edilmiştir. Söz konusu fonlardan Litvanya’da kurulmuş yabancı ortaklı firmaların da faydalanması mümkündür.

Ayrıca, araştırma ve geliştirme konusunda faaliyet gösteren firmalara yönelik önemli vergisel destekler bulunmaktadır. Son olarak, her biri farklı sektörlere odaklanan 5 bilim ve iş vadisi yabancı sermayeye cazip yatırım ortamları sunmaktadır.

C. LİTVANYA'DAKİ TÜRK YATIRIMLARI

1. Önde Gelen Yatırımlar ve Sektörler Hakkında Bilgilendirme

Ülkemiz ile Litvanya arasındaki karşılıklı yatırımlar sınırlı düzeydedir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası verilerine göre, Litvanya'da 3 milyon dolar Türk yatırımı mevcuttur. Buna karşın, Litvanya sermayeli şirketlerin ülkemizde 22 milyon dolar yatırımı bulunmaktadır.

Litvanya Firma Tescil Merkezine yaklaşık 100 Türk sermayeli firma kayıtlıdır. Ancak, kayıtlı bazı firmalar halihazırda aktif değildir. Türk firmaları lojistik, yazılım, gıda, tekstil ve hazır giyim, inşaat, toptan ve perakende ticaret ile diğer muhtelif sektörlerde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Son yıllarda özellikle finans, lojistik ve inşaat sektöründe birçok Türk yatırımcı ve firma Litvanya pazarına girmiştir. Türk sermayeli European Merchant Bank (<https://em.bank/>) Litvanya'da bankacılık lisansı alarak 2019 yılından bu yana faaliyetlerini sürdürmektedir. Bunun yanı sıra iki ülke ve Baltık-Türkiye ticari ilişkilerinin gelişmesinden ötürü, bir çok Türk sermayeli lojistik firması Litvanya pazarına giriş yapmıştır.

Öte yandan, Türk inşaat firmaları Litvanya'da yaklaşık 230 milyon dolarlık iş almış ve tamamlamışlardır. Ülkenin en büyük üçüncü alış verişi merkezi "OZAS" Kayı Grubu tarafından inşa edilmiştir.

Ayrıca, Hatcon İnşaat Ltd. Şti., Denzay Müh., Yüksel Proje A.Ş, Feka İnşaat gibi firmalarımız Litvanya'da bir takım NATO ihalelerini kazanmıştır. NATO askeri üslerinin inşaat işlerinin yapılacağı projelerin toplam bedelinin yaklaşık 45 milyon dolar olduğu belirtilmiştir. Nato'nun lokal şube şartından dolayı yakın zamanda Litvanya'da birçok Türk inşaat firmasının birimlerini görmek mümkün olacaktır.

Son olarak, yine bölgenin en önemli demiryolu altyapı projelerinden olan Rail Baltica projesinin kapsamında ihale kazanan firmalarımız mevcuttur. Litvanya ve Baltık ülkeleri son dönemde hızlı bir yenilenme içine girdikleri için, önümüzdeki dönemde birçok altyapı ve enerji ihalelerinin açılması beklenmektedir.

2. Türk Yatırımcıların Karşılaştıkları Sorunlar

Avrupa Birliği normlarına uyumu sağlanan ulusal mevzuat ve istikrarlı uygulamalar sayesinde Litvanya'da ülkemiz yatırımcılarının muhatap olduğu özel sorunlar bulunmamaktadır.

Ülkemiz ile Litvanya arasında 11/07/1994 tarihinde imzalanan "Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma" yatırımcılarımız için bir güvence oluşturmaktadır. Söz konusu anlaşma Vilnius ve Ankara'da gerçekleştirilen müzakereler sonrasında 2018 yılında güncellenmiştir.

Öte yandan, Avrupa Birliği üyesi ülkelerde iş yapan girişimcilerimizin/yatırımcılarımızın en temel sorunu olan vize mecburiyeti Avrupa Birliği üyesi olan Litvanya için de geçerlidir. Özellikle çalışanlarını Türkiye'den getirmek isteyen firmalarımız (bilhassa inşaat şirketleri) vize mecburiyeti sebebiyle emek ve zaman kaybı yaşamaktadır.

Diğer bir husus ise belirli sektörlerde yoğunlaşan kalifiye çalışan bulma güçlüğüdür. Avrupa Birliği ülkelerine verilen göç sebebiyle, birçok alanda nitelikli personel istihdamı zorluk arz etmektedir.

Son olarak, kişisel menfaat odaklı yaklaşımlar ve ağır kalan bürokrasi zaman zaman şikayetlere konu olabilmektedir.

D. LİTVANYA'DA DİĞER ÜLKELERİN YATIRIMLARI

Litvanya, 2004 yılında Avrupa Birliğine üye olduktan sonra hızlı bir ekonomik reform sürecine girmiştir. Yabancı sermaye çekebilme için bürokratik işlemlerin sayısı azaltılmış, vergiler aşağıya çekilmiş ve iş ortamı revizyona tabi tutulmuştur.

Bu çalışmalar sayesinde, Litvanya'da doğrudan yabancı yatırım tutarı 2022 yılının dördüncü çeyreğinde 1 milyar Avroya yaklaşmıştır. Doğrudan yatırımların büyük çoğunluğu Avrupa Birliği üyesi ülkelere gelmektedir.

Tablo 6: Litvanya'da 2023 yılı sonu itibarıyla kümülatif doğrudan yatırımların ülkelere göre dağılımı.

	2023	
	Milyon Avro	Oranı (%)
Almanya	5.707	17,21%
Estonya	3.747	11,30%
İsveç	3.324	10,03%
Hollanda	3.182	9,60%
Letonya	2.037	6,15%
Amerika Birleşik Devletleri	1.696	5,12%
Birleşik Krallık	1.667	5,03%
GKRY	1.543	4,66%
Polonya	1.530	4,62%
Lüksemburg	1.432	4,32%
İlk 10 Toplam	25.867	78%
Genel Toplam	33.151	100%

E. YATIRIMCILAR İÇİN YARARLI BİLGİLER

1. Faydalı Linkler

T.C. Vilnius Büyükelçiliği

Adres : Didzioji g.37, LT-01128 Vilnius
Tel : +370-5 236 42 00-01
Faks : +370-5 212 32 77
E-posta : embassy.vilnius@mfa.gov.tr
Web : <http://vilnius.be.mfa.gov.tr>

T.C. Vilnius Büyükelçiliği

Ticaret Müşavirliği

Adres : J.I. Krasevskio g. 14-1, LT-08118 Vilnius
Tel : + 370 5 265 3380
Faks : + 370 5 230 8215
E-posta : vilnius@ticaret.gov.tr
Web : <https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/avrupa/litvanya/genel-bilgiler>

Invest Lithuania

Adres : Upes str. 23, 08128 Vilnius, Lithuania
Tel : +370 5 262 7438
E-posta : info@investlithuania.com
Web : www.investlithuania.com

Enterprise Lithuania

Adres : A. Goštauto Str. 40A, LT-03163 Vilnius
Tel : Tel. +370 5 249 90 83
E-posta : info@verslilietuva.lt
Web : www.enterpriselithuania.com

Ekonomi Bakanlığı

Adres : Gedimino Av. 38, 01104 Vilnius
Tel : +370 706 64 845 / +370 706 64 868
Faks : +370 706 64 762
E-posta : kanc@ukmin.lt
Web : <http://ukmin.lrv.lt>

Dışişleri Bakanlığı

Adres : J.Tumo-Vaižganto Str. 2, LT-01511 Vilnius
Tel : +370 5 236 2444
E-posta : urm@urm.lt
Web : www.urm.lt

Maliye Bakanlığı

Adres : Lukiškių Str. 2, 01512 Vilnius
Tel : +370 5 239 0000
E-posta : finmin@finmin.lt
Web : <http://finmin.lrv.lt>

Litvanya Ticaret, Sanayi ve Esnaf Odaları Birliği

Adres : Vašingtono a. 1-63a, LT-01108 Vilnius
Tel : +370 5 2612 102

Faks : +370 5 262 14 03
E-posta : info@chambers.lt
Web : www.chambers.lt

Lithuanian Confederation of Industrialists (LCI)

Adres : A.Vienuolio st. 8, LT-01104 Vilnius
Tel : +370 5 243 10 67
Faks : +370 5 212 52 09
E-posta : sekretoriatas@lpk.lt
Web : www.lpk.lt

Lithuanian Business Confederation

Adres : Gedimino ave. 2/1 - 28, LT-01103 Vilnius
Tel : +370 5 212 1111
E-posta : info@lvk.lt
Web : www.lvk.lt

Türk Hava Yolları

Adres : Rodūnios kelias 10A, LT-02189, Vilnius
Tel : +370 5 219 0725
Web : www.turkishairlines.com

Şirket Kayıt Merkezi

Adres : Vinco Kudirkos g. 18-3, 03105 Vilnius
Tel : +370 5 268 8262
E-posta : info.registrucentras.lt
Web : www.registrucentras.lt

Göçmen İdaresi Merkezi

Adres : L. Sapiegos g. 1, LT-10312 Vilnius
Tel : +370 5 271 7112
E-posta : mdinfo@vrm.lt
Web : www.migracija.lt